

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Підприємництво»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Рік навчання 2, семестр 3, 4

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 7

Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни

Контактна інформація
лектора (e-mail)

URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБіП України

к. е. н, доцент Нікітченко Сергій Олександрович

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності
Корп.10, кім. 416

nikitchenko.s.o@nubip.edu.ua

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1220>

Консультації: ср., 4-та пара, ауд. 409

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни є набуття знань про закономірності розвитку підприємницької діяльності, її економічну сутність та загальносуспільний зміст.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити історичну парадигму підприємництва, розглянути функції і правовий статус підприємця, визначити принципи та рушійні сили підприємницької діяльності, вивчити основні форми організації підприємництва та ознайомитись з питаннями оподаткування бізнесу, методичні підходи до розробки маркетингової діяльності, визначити фінансову модель бізнесу, розглянути методи управління витратами.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 13. Використання знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
МОДУЛЬ 1. СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
Тема 1. Ідея підприємництва. Теоретичні засади підприємництва.	2/3	Підприємництво і підприємець: сутність та особливості створення, розвитку та функціонування організаційних структур економічного змісту.	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	2,5
Тема 2. Етапи розвитку підприємницької діяльності	2/3	Короткий огляд еволюції підприємництва. Огляд того, як далеко ми просунулися у розумінні природи та ролі підприємця в розвитку суспільства, що дає можливість уявити подальший розвиток подій у підприємницькій галузі..	Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	2,5
Тема 3. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів стародавнього світу і до середньовіччя	2/3	Огляд розуміння місця і ролі підприємця в стародавньому світі. Особливості підприємництва в Античному світі і на Сході.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 4. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів географічних відкриттів до початку промислової революції	2/3	Зародження сучасного поняття підприємець. Розвиток Ост-Індійських компаній. Відкриття Америки.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 5. Світова історія розвитку підприємницької діяльності від часів промислової революції і до тепер	2/3	Вплив відкриття парового двигуна. Розвиток ринкових відносин та формування капіталістичного укладу.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 6. Історія розвитку підприємницької	2/3	Особливості торгівлі на українських землях від	Здача практичної	5

діяльності в Україні від давніх часів і до XVII ст.		стародавніх часів і до періоду Гетьманщини.	роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	
Тема 7. Історія розвитку підприємництва в Україні у XVIII – XX ст.	2/3	Підприємництво в Україні на зламі епох. Підприємництво на землях України за часів перебування у складі Західних та Східних Імперій.	Здача практичної роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
МОДУЛЬ 2. Сутнісна характеристика підприємницької діяльності				
Тема 8. Підприємство як основна організаційна структура підприємницької діяльності	2/3	Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Обмеження підприємницької діяльності. Ліцензування та патентування.	Здача практичної роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 9. Нормативно-правове регулювання підприємницької діяльності	2/3	Розуміння законодавчої бази, що регулює діяльність підприємницьких структур в Україні.	Здача практичної роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 10. Виробниче підприємництво	2/3	Розуміти характеристику виробничого підприємства Знати суть виробничого процесу та виробничого циклу підприємства. Розуміти роль інноваційного підприємства	Здача практичної роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 11. Підприємництво у сфері торгівлі та посередницької діяльності	2/3	Розуміти поняття, сутність та принципи торговельного підприємства та посередництва. Знати методи та критерії вибору видів підприємницької діяльності. Знати специфіку підприємництва щодо здійснення торгівлі окремими товарами.	Здача практичної роботи. Написання ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 12. Підприємництво	2/3	Знати характеристику підприємництва у сфері	Здача практичної	5

у сфері надання послуг		надання кредитно-фінансових послуг. Розрізняти особливості діяльності основних фінансових посередників та фінансово-кредитних установ. Знати сутність та передумови здійснення підприємництва в сфері страхування. Знати сутність та види консалтингових послуг	роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	
Тема 13. Підприємництво у сфері страхування	2/3	Розуміти важливість розвитку страхового бізнесу для національного господарства. Орієнтуватися у особливостях страхових продуктів. Розглянути брокерську діяльність, як основу підприємництва у сфері страхування.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 14. Біржова діяльність, як вид підприємництва	2/3	Розглянути еволюцію форм оптової торгівлі. Розуміти поняття бірж та її видів. Знати функції та учасників бірж. Розуміти організацію управління біржею та регулювання біржовою діяльністю.	Здача Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Тема 15. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг	2/3	Розглянути особливості консалтингової діяльності в Україні.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn).	5
Всього за 1 семестр				70
Залік				30
Всього				100
МОДУЛЬ 3. ПОБУДОВА БІЗНЕС-МОДЕЛІ ПІДПРИЄМСТВА				
Тема 16. Основні положення організації підприємницької діяльності	2/3	Вибір форми господарювання. Вибір системи оподаткування. Формування цілей і задач. Вибір КВЕДів діяльності та реєстрація підприємства.	Здача практичної роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 17. Бізнес-моделі, як інструмент	2/3	Розрізняти суб'єкти підприємництва у сфері надання	Здача практичної	6

планування та організації діяльності		консалтингових послуг. Розуміти організацію підприємницької діяльності у сфері консалтингу.	роботи. Написання есе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	
Тема 18. Формування ціннісної пропозиції клієнту	2/3	В темі наявний опис товарів і послуг, які представляють цінність для певного споживчого сегмента Ціннісні пропозиції - причина, чому клієнти віддають перевагу одній компанії перед іншою. Вони вирішують проблеми клієнтів або задовольняють їх потреби. Кожне ціннісне пропозицію являє собою певну сукупність товарів і / або послуг, які відповідають запитам певного споживчого сегмента.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 19 Аналіз споживацького сегменту	2/3	Клієнти компанії. Суть сегментування ринку. Методика сегментування споживчого ринку «з нуля». Визначення доцільності співпраці з клієнтами	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 20. Побудова каналів реалізації	2/3	Розглянуто основи побудови каналів реалізації. Канали розподілу товарів. Форми організації оптової торгівлі. Види роздрібною торгівлі. Основи збутової логістики.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 21. Формування взаємовідносин з клієнтами	2/3	Розглянуто відносин, які встановлюються у компанії з окремими споживчими сегментами. Мотиви та типи взаємовідносин з клієнтом. Побудова особистих взаємовідносин з клієнтом. CRM-стратегія.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач..	6
Тема 22. Джерела грошових надходжень	2/3	Розглянуто які є потоки грошових надходжень. Яку частку грошових надходжень компанія	Здача практичної роботи. Виконання самостійної	6

		отримує від кожного споживчого сегменту.	роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	
МОДУЛЬ 4. УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ				
Тема 23. Визначення ключових видів діяльності	2/3	Описує дії компанії, які необхідні для реалізації її бізнес-моделі. Це найважливіші дії компанії, без яких її успішна робота неможлива. Ключові види діяльності, як і ключові ресурси, - обов'язковий компонент процесу створення і реалізації ціннісних пропозицій, виходу на ринок, підтримки взаємовідносин з клієнтами та отримання доходів.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 24. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	2/3	Описуються найбільш важливі активи, необхідні для функціонування бізнес-моделі. Ключові ресурси можуть бути матеріальними, фінансовими, інтелектуальними або людськими (персонал). Компанія може бути власником цих ресурсів, брати їх в найм або ж отримувати від ключових партнерів.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 25. Роль партнерів у розвитку бізнесу	2/3	Описується мережу постачальників і партнерів, завдяки яким функціонує бізнес-модель. Компанії будують партнерські відносини з різними цілями, і вони стають основою багатьох бізнес-моделей. Фірми створюють партнерські союзи, щоб оптимізувати свої бізнес-моделі, знизити ризики або отримати ресурси.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	6
Тема 26. Витрати та їх структура	2/3	Структура витрат - це витрати, пов'язані з функціонуванням бізнес-моделі. Блок описує найбільш суттєві витрати, необхідні для роботи в рамках конкретної бізнес-моделі.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	4
Тема 27. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	2/3	Формування системи КРІ. Використання моделі Дюпона.	Здача практичної роботи. Виконання	4

			самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач.	
Тема 28. Реєстрація підприємницької діяльності в Україні	2/3	Алгоритм реєстрації підприємства.	Задача практичної роботи.	2
Всього за 2 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсовий проект повинен мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Проходження тестових завдань по вивчених модулях є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Загальні правила складання бізнес-плану. URL: <http://gl.kr-admin.gov.ua/doc/econom/zagpravEK031018.pdf>
2. Ільчук М.М., Барановська О.Д., Ус С.І. Розвиток підприємницької діяльності навчальний посібник. Київ, НУБіП України, 2019. 385 с.
3. Ільчук М.М., Коновал І.А., Барановська О.Д. Бізнес-планування підприємницької діяльності К.: НУБіП України, 2024, 238 с. Рек. Вченою радою, протокол № 7 від 28.02.2024 р.
4. [Методичні підходи до розробки бізнес-плану сімейного фермерського господарства / \[М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк, М.І. Кісіль, Р.Я. Корінець, В.М. Павлишинець\]. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 40 с.](#)
5. Організація і планування виробництва в аграрних формуваннях: навчальний посібник / За заг. ред. М.М. Ільчука. Вид. 2-ге, перероб та доп. Київ: НУБіП України, 2022. 358 с.
6. Основи підприємництва: Підручник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.

7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с.
8. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
9. Створюємо бізнес-модель / Александер Остервальдер, Ів Пінье; Пер. с англ.. – 2 – е вид. – Наш Формат, 2017. – 288 с.
10. Д. Клейсон, Найбагатша людина у Вавилоні - Наш формат, 2023, 156 с.
11. Paul Garrison, "Exponential Marketing" - 2015, 252 p.
12. У. Чан Ким, " Стратегія Блакитного Океану. Як створити беззмарний ринковий простір і позбутися конкуренції " - КДС, 2019, 289 с..
13. Аграрний фонд: веб-сайт. URL: <http://agrofond.gov.ua>
14. Брайан Моран, Майкл Леннінгтон, "12 недель в году" – 2014, 208 с..
15. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
16. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Джим Кемп, " Спершу скажи “НІ” " – 2019, 256 с..
18. Ден Ариелі, " Предбачувана ірраціональність " – ВСЛ, 2018, 296 с. .
19. Закон України “ Про підприємництво ”. // поточна редакція — Редакція від 29.01.2020, підстава - [143-IX](#)
20. Закон України “Про фермерське господарство” // Урядовий кур’єр , 28 серпня, 2003 р.
21. Ігор Манн, "Маркетинг на 100%. Ремікс" – КДС, 2018, 240 с.
22. Майкл Микалович, "Метод тыквы: как стать лидером в своей нише без бюджета" – 2013, 304 с.
23. Національний університет біоресурсів і природокористування України. веб-сайт. URL: <http://nubip.edu.ua>
24. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 17.09. 2008 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII від 19.09. 1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>